

EKSAMENSOPPGAVE

JFEXFACo4

Vår 2015

Dato: Tirsdag 2. juni 2015

Tid: Kl. 10:00 – 15:00

DEL I: Fra pensumdel A: Rettsfilosofien

I a) Gjør rede for begrepene 'kompetanse' og 'kompetansenorm', samt sammenhengen mellom dem.

I b) Gjør rede for begrepene 'gyldighet' og 'gyldighetsnorm', samt sammenhengen mellom dem.

I c) Gjør rede for begrepene 'avveiningsnorm' og 'retningslinje', samt sammenhengen mellom dem.

DEL II: Fra pensumdel B: Rett, samfunn og legitimitet

Høyesteretts avgjørelse inntatt i Rt.2015 s. 93 gjaldt en kenyansk kvinne som oppholdt seg ulovlig i Norge etter å ha fått avslag på asylsøknad. Kvinnen ble besluttet utvist av UNE. Samtidig fikk hun avslag på søknad om oppholdstillatelse for familiegjenforening med datteren på fem år, som er norsk statsborger. I søksmål fra mor og datter kjente Høyesterett begge vedtak ugyldige og avsa fastsettelsesdom for at vedtakene var i strid med EMK artikkel 8. Høyesterett viste blant annet til Grunnloven § 102 og § 104, og konstaterte at barnets interesser inngår som et tungtveiende element ved forholdsmessighetsvurderingen etter Grunnloven § 102. Les igjennom følgende utdrag fra avgjørelsen, og svar deretter på spørsmålene nedenfor:

«(61) Grunnloven § 104 lyder:

«Barn har krav på respekt for sitt menneskeverd. De har rett til å bli hørt i spørsmål som gjelder dem selv, og deres mening skal tillegges vekt i overensstemmelse med deres alder og utvikling.

Ved handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Barn har rett til vern om sin personlige integritet. Statens myndigheter skal legge forholdene til rette for barnets utvikling, herunder sikre at barnet får den nødvendige økonomiske, sosiale og helsemessige trygghet, fortrinnsvis i egen familie».

Også denne paragrafen kom inn i Grunnloven ved reformen i 2014. I Innst. 186 S (2013-2014) side 29 forklarer kontroll- og konstitusjonskomiteen bakgrunnen:

«Komiteen mener det er en svakhet ved den norske grunnloven at den ikke spiller det særlige vern barn har i norsk og europeisk rett. Alle sårbare grupper kan ikke ha særvern i en grunnlov. Barn er imidlertid i en særstilling. Ikke bare er de sårbare og har særlige behov for vern for å kunne leve frie, trygge og verdige liv; de er også i en spesiell avhengighetsstilling, og det i en særlig formativ fase av det liv de skal bruke til å utøve de friheter og rettigheter som tilkommer alle. Barndommens særlige avhengige stilling angår oss alle ...

Tross Norges status som foregangsland nettopp for barns rettigheter har Norge ikke villet anerkjenne individuell klageadgang under Barnekonvensjonen, blant annet med den begrunnelse at vi ivaretar barns rettigheter godt nok her hjemme. Dette resonnementet vil fremstå som inkonsekvent dersom Norge ikke nå beskytter barns rettigheter i Grunnloven».

(63) Paragraf 104 andre ledd om at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn, er bærebjelken i bestemmelsen. Regelen har sin parallell i barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1, som lyder:

«In all actions concerning children, whether undertaken by public or private welfare institutions, courts of law, administrative authorities or legislative bodies, the best interests of the child shall be a primary consideration».

(64) I General Comment No. 14 (2013) «on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration» [GC-2013-14-CRC], har FNs Barnekomité redegjort for regelens bakgrunn og funksjon, og foretatt en konsoliderende gjennomgang av en rekke tolkningsspørsmål. Det Barnekomiteen gir uttrykk for her, utgjør etter mitt syn et naturlig utgangspunkt ved tolkningen av artikkel 3 nr. 1 - og dermed også ved tolkningen av Grunnloven § 104 andre ledd. Jeg viser til Dok. 16 (2011-2012) side 192, hvor det går frem at man valgte å utforme § 104 andre ledd etter mønster av barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1 for å kunne trekke veksler på internasjonal tolkningspraksis. Jeg viser for øvrig til det jeg sa i tilknytning til Grunnloven § 102 om Høyesteretts selvstendige ansvar for grunnlovstolkningen.

(65) Barnekomiteen fremhever i General Comment No. 14 at artikkel 3 nr. 1 gir en rett for det enkelte barn som er «directly applicable (self-executing) and can be invoked before a court», jf. avsnitt 6. Det fremheves samme sted at bestemmelsen dessuten virker som et tolkningsprinsipp, og gir preferanse for «the interpretation which most effectively serves the child's best interests». Artikkel 3 nr. 1 er også en prosedyrebestemmelse, i den forstand at avgjørelser som gjelder barn, både må vise at barnets interesser er identifisert, og hvordan de er veiet mot andre hensyn. I avsnitt 36-40 utdyper Barnekomiteen selve normen. Det fremgår at hensynet til barnet ikke er det eneste, og heller ikke alltid det avgjørende, jf. her også plenumsdommen i Rt-2012-1985 avsnitt 134-136. Men komiteen understreker at ved avveiningen mot andre interesser skal hensynet til barnets beste ha stor vekt - det er ikke bare ett av flere momenter i en helhetsvurdering: Barnets interesser skal danne utgangspunktet, løftes spesielt frem og stå i forgrunnen.»

II) Hvilke rettslige, politiske og etiske argumenter kan begrunne formuleringen av Grunnloven § 104, og hvordan reflekteres slik argumentasjon i sitatet ovenfor fra avgjørelsen inntatt i Rt.2015 s. 93?

DEL III: Fra pensumdel C: Språk og argumentasjon

III) Gjør rede for ulike årsaker til tolkningsproblemer ved tolkning av tekst.

Alle deler skal telle like mye.

***

Oslo,

Christoffer Conrad Eriksen
Faglig eksamensleder